

PATVIRTINTA:

viešosios įstaigos Vilkaviškio pirminės sveikatos priežiūros centro direktoriaus
2020-12-30 įsakymu Nr.V-131

VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS VILKAVIŠKIO PIRMINĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS CENTRO KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMA 2020-2022 METAMS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Viešosios įstaigos Vilkaviškio pirminės sveikatos priežiūros centro, toliau -VšĮ Vilkaviškio PSPC korupcijos prevencijos programos (toliau – Programa) paskirtis – užtikrinti ilgalaikę, veiksmingą ir kryptingą korupcijos prevenciją ir kontrolę VšĮ Vilkaviškio PSPC.

2. Programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015-2025 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. kovo 10 d. nutarimu Nr.XII-1537 „Dėl Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015-2025 metų programos patvirtinimo“ 40 punktu, Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 3 punktu, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. lapkričio 6 d. įsakymu Nr.V-2521 „Dėl šakinės korupcijos prevencijos sveikatos priežiūros sistemoje 2020-2022 metų programos patvirtinimo“ ir Vilkaviškio rajono savivaldybės tarybos 2019 m. birželio 28 d. sprendimu Nr.B-TS-123 „Dėl Vilkaviškio rajono savivaldybės 2019-2021 metų korupcijos prevencijos programos ir jos įgyvendinimo priemonių plano patvirtinimo“.

3. Programoje vartojamos sąvokos:

Korupcija – bet koks valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens elgesys, neatitinkantis jiems suteiktų įgaliojimų ar nustatytų elgesio standartų, ar tokio elgesio skatinimas siekiant naudos sau ar kitiems asmenims ir taip pakenkiant asmenų ir valstybės interesams.

Korupcinio pobūdžio teisės pažeidimai – korupcinio pobūdžio nusikalstama veika ir jai tapatūs pagal pobūdį, tačiau mažiau pavojingi teisės pažeidimai, už kuriuos numatyta administracinė, drausminė ar kitokia teisinė atsakomybė.

Korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos – kyšininkavimas, tarpininko kyšininkavimas, papirkimas, kitos nusikalstamos veikos, jeigu jos padarytos viešojo administravimo sektoriuje arba teikiant viešąsias paslaugas siekiant sau ar kitiems asmenims naudos: piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi arba įgaliojimų viršijimas, piktnaudžiavimas oficialiais įgaliojimais, dokumentų ar

matavimo priemonių suklastojimas, sukčiavimas, turto pasisavinimas ar iššvaistymas, tarnybos paslapties atskleidimas, komercinės paslapties atskleidimas, neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimas, nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar turto legalizavimas, kišimasis į valstybės tarnautojo ar viešojo administravimo funkcijas atliekančio asmens veiklą ar kitos nusikalstamos veikos, kai tokių veikų padarymu siekiama ar reikalaujama kyšio, papirkimo arba nuslėpti ar užmaskuoti kyšininkavimą ar papirkimą.

Valstybės ar savivaldybės įstaiga (toliau – įstaiga) – valstybės ar savivaldybės institucija ar įstaiga, taip pat viešoji įstaiga, kurios vienas iš steigėjų yra valstybės ar savivaldybės institucija ar įstaiga.

Įstaigos vadovas – valstybės tarnautojas, konkurso būdu ar politinio (asmeninio) pasitikėjimo pagrindu priimtas vadovauti įstaigai, taip pat viešosios įstaigos, kurios vienas iš steigėjų yra valstybės ar savivaldybės institucija ar įstaiga, vadovas.

Asmenys, dirbantys valstybinėje tarnyboje – valstybės politikai, valstybės pareigūnai, valstybės tarnautojai, teisėjai, profesinės karo tarnybos kariai, vykduantys operatyvinę veiklą, profesinės karo tarnybos karininkai, asmenys, dirbantys valstybės ir savivaldybių įmonėse, biudžetinėse įstaigose ir turintys administravimo įgaliojimus, asmenys, dirbantys viešosiose įstaigose, kurios gauna lėšų iš Lietuvos valstybės ar savivaldybių biudžetų ir fondų, ir turintys administravimo įgaliojimus, taip pat kiti asmenys, turintys viešojo administravimo įgaliojimus

Viešoji paslauga – valstybės ar savivaldybių kontroliuojamų juridinių asmenų veikla teikiant asmenims socialines, švietimo, mokslo, kultūros, sporto ir kitas įstatymų numatytas paslaugas. Įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka viešąsias paslaugas gali teikti ir kiti asmenys.

4. Programoje vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatyme ir kituose teisės aktuose apibrėžtas sąvokas.

5. Programa įgyvendinama pagal Programos priede pateiktą Programos įgyvendinimo priemonių planą (toliau – Priemonių planas). Programos priemonės nuosekliai siejamos su socialinių, ekonominių, sveikatos sistemos valdymo problemų sprendimu ir visuomenės apsauga nuo esamų ir atsirandančių korupcijos šaltinių, kartu ginant visuotinai pripažįstamas žmogaus teises ir laisves bei viešąjį interesą.

II. KORUPCIJOS PRIELAUDŲ ANALIZĖ

6. Bendros korupcijos prielaidos įstaigoje:

6.1. Socialinės:

Santykinai maži sveikatos sistemos darbuotojų atlyginimai; nepakankamai aiškus santykis tarp sveikatos apsaugos ir socialinės politikos, nėra atsakomybės pasidalijimo, todėl sveikatos sistemos išteklių sąskaita sprendžiamos socialinės problemos. Lietuvos Respublikos sveikatos sistema finansuojama iš valstybės biudžeto, Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšų ir kitų šaltinių. Privalomojo sveikatos draudimo fondo pagrindą sudaro savarankiškas valstybinio Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetas, neįtrauktas į valstybės ir savivaldybių biudžetus. Neišvystytas papildomasis (savanoriškasis) sveikatos draudimas, be kurio tampa sudėtinga siekti sveikatos politikos tikslų – pakankamo sveikatos sistemos finansavimo, paslaugų kokybės kontrolės, paciento atsakomybės už savo sveikatą ir legalių priemokų už sveikatos paslaugas nustatymo. Nepakankama informacijos apie sveikatos priežiūrą sklaida, trūksta socialinės reklamos gyventojams sveikatos klausimais.

6.2. Teisinės:

Teisės aktų projektų inicijavimas tinkamai neįvertinus numatomo teisinio reguliavimo būtinumo, teisės aktų projektų sprendimų poveikio neišsamus vertinimas, kai nėra numatomos galimos neigiamos pasekmės, sąnaudos, alternatyvūs siūlomų problemų sprendimo būdai, lemia nesisteminę teisėkūros procesą, skubotumą, dėl kurio dažnai nukenčia teisės aktų kokybė; dažnas jų keitimas bei kolizijos. Įstatymų bei įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų kokybės trūkumai, tam tikrais atvejais lemiantys teisės aktų kolizijas, dviprasmybes, nepakankamas savo teisių ir pareigų išmanymas visuomenėje sudaro sąlygas sveikatos sistemos darbuotojams piktnaudžiauti tarnyba, sudaryti dirbtines kliūtis žmonėms, siekiantiems įgyvendinti savo teisėtus interesus. Kokybės sistemų ir reglamentų stoka; nepakankama atsakomybė už padarytus pažeidimus; kontrolės sistemų, teisinių procedūrų ir priemonių, pareigūnų skyrimo ir atleidimo bei nušalinimo procedūrų netobulumas, profesinių elgesio kodeksų nebuvimas. Nepakankamai skaidrus sprendimų priėmimo procesas, nesivadovaujama asmeninės atsakomybės principais, trūksta viešumo.

6.3. Struktūrinės:

Skirtingas viešųjų sveikatos priežiūros įstaigų pavaldumas trukdo kurti vientisą sveikatos priežiūros organizavimo sistemą, planuoti išteklius, kooperuoti sveikatos priežiūros įstaigas ir

išteklius tokiose srityse kaip technologijų įsigijimas ir atnaujinimas, diegti naujas sudėtingas paslaugas. Sveikatos sistemos valdymas yra pernelyg biurokратиškąs, pasižymi pertekliniais draudimais, apribojimais, įvairių pažymų, leidimų, papildomų dokumentų reikalavimais, procedūrų vilkinimu; nepakankamos ir netobulos veiklos apskaitos ir kontrolės sistemos. Sveikatos priežiūros įstaigos nepakankamai aprūpinamos informacinėmis technologijomis. Nevienodos valstybinių ir privačių sveikatos priežiūros įstaigų veiklos sąlygos. Nepakankama konkurencija tarp sveikatos paslaugų teikėjų ir pirkėjų.

6.4. **Institucinės.**

6.5. **Visuomenės pilietiškumo stoka.**

6.6. **Išoriniai veiksniai** (politinės valios nepakankamumas, pacientų pasyvumas antikorupcinei veiklai).

III. VEIKLOS SRITYS, KURIOSE GALIMA KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ

7. VŠĮ VŠĮ Vilkaviškio PSPC vykdomos funkcijos yra priskiriamos prie veiklos sričių, kuriose galimas korupcijos pasireiškimas.

7.1. VŠĮ Vilkaviškio PSPC išskirtinos veiklos sritys, kuriose galima korupcijos pasireiškimo tikimybė:

7.1.1. Mokamų ir apmokamų iš PSDF biudžeto lėšų asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimas pacientams;

7.1.2. Prekių ir (ar) paslaugų viešieji pirkimai;

7.1.3. Kompensuojamųjų vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių skyrimas;

IV. PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

8. Programos tikslas – išaiškinti ir šalinti korupcijos VŠĮ Vilkaviškio PSPC prielaidas, užtikrinti skaidresnę ir veiksmingesnę įstaigos bei jų darbuotojų veiklą.

9. Programos uždavinys – galimų korupcijos priežasčių, sąlygų atskleidimas ir šalinimas, įgyvendinant korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo priemonių planą, siekiant, kad visos lėšos, būtų naudojamos pagal paskirtį ir racionaliai kokybiškoms sveikatos priežiūros paslaugoms

teikti, pacientų teisėms ir laisvėms užtikrinti, taip pat poveikis medicinos darbuotojams, siekiant atgrasinti nuo galimos korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos.

10. Korupcijos prevencijos tikslui ir uždaviniui pasiekti numatoma:

- vykdyti nuolatinę kryptingą korupcijos prevencijos politiką, užtikrinti veiksmingą numatytų ilgalaikės korupcijos prevencijos programos priemonių įgyvendinimą;
- nustatyti veiklos sritis, kuriose galima korupcinė veika, bei sąlygas jai atsirasti ir plisti, teikti siūlymus dėl antikorpucinė veiklą reglamentuojančių įstaigos dokumentų pakeitimo;
- įgyvendinti neišvengiamos atsakomybės už neteisėtus veiksmus principą;
- teisinėmis, organizacinėmis, ekonominėmis ir socialinėmis priemonėmis užtikrinti tinkamą ir veiksmingą korupcijos prevencijos organizavimo, įgyvendinimo, priežiūros kontrolę įstaigoje;
- skatinti nepakantumą korupcijos apraiškoms ir įtraukti į korupcijos prevenciją visuomenę;
- programoje numatytas priemonės sieti su socialinių problemų sprendimu ir visuomenės apsauga nuo esamų ir atsirandančių korupcijos prielaidų; visokeriopai ginti visuotinai pripažįstamas paciento teises ir laisves, įstaigos darbuotojų teises bei laisves ir nepažeisti nekaltumo prezumpcijos;
- ugdyti antikorpucinę kultūrą VšĮ Vilkaviškio PSPC.

11. Svarbiausi teisiniai organizaciniai galimų korupcijos įstaigoje ir būdai – tiksliai apibrėžti, koks darbuotojų elgesys prieštarauja teisės aktams ir laikomas korupcija (turi korupcijos požymių), sukurti efektyvų kontrolės ir reagavimo į korupcijos apraiškas mechanizmą, atsižvelgiant į praktiką nuolat tobulinti teisės aktus (šalinti spragas, kolizijas ir pan.), jų įgyvendinimo procedūras ir priemones.

12. Korupcijos prevencijos bendrosios priemonės (priemonių sritys) VšĮ Vilkaviškio PSPC yra šios:

- korupcijos rizikos analizė įstaigoje;
- korupcijos prevencijos programos parengimas ir tikslinimas;
- informacijos pateikimas valstybės tarnautojų ir juridinių asmenų registrams Korupcijos prevencijos įstatymo nustatytais pagrindais;
- visuomenės švietimas ir informavimas apie Korupcijos prevencijos įstaigoje įgyvendinimą, taip pat įstaigos darbuotojų mokymas;
- nustatytų korupcijos atvejų pavišėjimas.

13. Visuomenės švietimas ir informavimas apie Korupcijos prevencijos programos įgyvendinimą, įstaigos darbuotojų mokymas:

- antikorpucinis ugdymas turi būti neatskiriama švietimo dalis, siekiant puoselėti asmens

dorovę, ugdyti pilietiškumą, asmens teisių ir pareigų visuomenei ir valstybei sampratą ir įgyvendinti korupcijos prevenciją. Šia linkme turi būti ugdomi įstaigos darbuotojai.

14. Siekiant, kad visuomenė gautų pakankamai informacijos apie korupcijos apraiškas, korupcinių teisės pažeidimų tyrimą bei apie savo teises ir galimybes pasipriešinti korupcijai bei įtraukti visuomenę į kovą su korupcija:

- VšĮ Vilkaviškio PSPC interneto svetainėje skelbiama Korupcijos prevencijos programa su jos įgyvendinimo priemonių planu. Šiame puslapyje skelbiama ir informacija pacientams raginant telefonu, paštu, elektroniniu paštu arba tiesiogiai atvykus į VšĮ Vilkaviškio PSPC atvirai ar anonimiškai pranešti apie korupcijos apraiškas ar įtarimus apie tokio pobūdžio veikas sveikatos sistemoje. Taip pat skelbiami elektroninio pašto adresas bei telefono numeriai, kuriais asmenys galėtų atvirai ar anonimiškai pranešti apie įstaigos darbuotojų galimus pažeidimus. Informacija, kur turi kreiptis pacientas, susidūręs su korupcinio pobūdžio veika, skelbiama įstaigos informacijos skelbimo vietose.

15. Nustatytų korupcijos atvejų pavišimas:

- įstaiga iškart privalo pavišinti nustatytus korupcijos atvejus.
- rinkti informaciją apie išaiškintus korupcijos įstaigoje.
- analizuoti minėtus atvejus;
- priemonės, susijusios su antikorupciniu įstaigos darbuotojų mokymu, taip pat pacientų informavimu apie nustatytą korupcinę veiką, bei jų vykdymo terminai nurodyti programos priede Nr.1 Programos įgyvendinimo priemonių plane.

V. SIEKIAMI REZULTATAI IR VERTINIMO KRITERIJAI

16. Programa siekiama tokių rezultatų:

- sumažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę;
- padidinti nepakantumą korupcijai;
- pagerinti korupcijos prevencijos priemonių organizavimą įstaigoje;
- padidinti visuomenės pasitikėjimą sveikatos sistema.

17. VšĮ Vilkaviškio PSPC Programos ir jos įgyvendinimo priemonių vykdymas ir kontrolė turi būti vertinami pagal šiuos rodiklius:

- atliktų korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimų skaičių;
- įvykdytų programos įgyvendinimo priemonių plano skaičių;
- neįvykdytų programos įgyvendinimo priemonių plano priemonių plano priemonių skaičių;
- programos įgyvendinimo priemonių plano įgyvendinimą nustatytais terminais;
- asmenų, pranešusių apie korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus, skaičiaus pokytį;
- ištirtų pažeidimų, susijusių su korupcija, skaičių;
- oficialių pranešimų apie įtariamus pažeidimus ir ištirtų pažeidimų santykį;
- organizuotų korupcijos prevencijos mokymų įstaigoje skaičių;

VI. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS, STEBĖSENA IR ATSKAITOMYBĖ

18. Programos uždaviniams įgyvendinti sudaromas VšĮ Vilkaviškio PSPC Korupcijos prevencijos 2020–2022 m. programos įgyvendinimo priemonių planas, kuris nustato tikslus, priemones, jų vykdymo terminus bei vykdytojus.

19. Programos įgyvendinimo priemonių planas yra neatskiriama šios programos dalis.

20. Siekiant nuosekliai vertinti pasiektą pažangą, nustatyti kliūtis ir problemas, kylančias įgyvendinant programą:

- reguliariai vykdyti programos įgyvendinimo priemonių plane nurodytų priemonių įgyvendinimo stebėseną ir vertinimą.
-